

Duyduklarım, Okuduklarım ve Gördüklerim ile... "TürkKuşu Düşüncelerim"

Can EREL
Uçak Mühendisi
can.erel@canerel.com.tr

Küresel bir salgın haline dönüşen koronavirüs (COVID-19) hastalığının etkisi sürüyor... #EvdeKal beklentisini karşılayarak sağlıklı kalmaya çabaladığımız günlerde, yarına kavuşmak ve hazı olmak için, kaynaklar ve olanaklar kısıtlı olsa da hem vücut, hem ruh ve hem de duygusal alıştırmalar (eksersizler) yapmak da gerek...

Efsane hocam Zafer Orbay ile işyerimde 12 Mayıs 2010 günü görüşmemizde almıştım ilk notumu:.

"...ağabeyim ve Emrullah Ali Yıldız daha sonra THK İnönü Tesisleri'nde başöğretmen oldular.

Planör Pilotu Necmüzzafer Orbay İnönü'de (1937)
© Necmüzzafer Orbay Arşivi

Ağabeyim 1937 yılı yazında THK İnönü Tesisleri'ndeki planör kampına beni de götürüp öğrenci postalarından birine kattı.

Türk Kuşu İnönü Tesisleri'nde planör eğitimine 16 yaşımı doldurmuş olanlar alınıyordu; ben daha 14 yaşımıydım ama ağabeyim başöğretmen olduğu için idareten eğitime kabul edildim ve ilk eğitim uçuşlarına katıldım.

Türk Kuşu İnönü Tesisleri'nde hem Rusya'dan gönderilen ilk uçuş planörü US-4 hem de PS-2 planörleri ile uçuş yapmaya başladım. Postamdaki arkadaşlarımla birlikte eğitim uçuşları yaparken gücüm yettiği kadar diğer uçuş hazırlıklarına yardım ediyordum.

Daha sonra ağabeyim bana iki kişilik ŞA5 tipi ileri eğitim planörü ile bulut altında yükseğe tırmanmayı ve hatta planörle taklak (looping) hareketleri yapmayı öğretti.

İnönü B tepesindeki uçuşlarımız sırasında Ulus gazetesinin muhabirinin İnönü Kampı hakkında yazdığı makale ve ardından Cemal Kutay isimli tarihçimizin benimle yaptığı söyleşi havacılık faaliyetlerimin akışını değiştirdi...

Cemal Kutay Bey söyleşiyi Ulus gazetesinde "İlk tohum yeşerdi Türkiye'de", "Havacılık Başlıyor" başlıkları ile yayınlanmıştı. Bu yazıları gören Türk Hava Kurumu Genel Başkanı 14 yaşında olduğumu öğrenince uçuştan beni alıkoydular; C Tepesi'ndeki uçuşlar da böylece iptal oldu.

Ama artık tayyare ve uçmak vaz geçemediğim tutkum olmuştu!

Ağabeyim Ferit Orbay, benim için en önemli bir kişi ve örnek almaya çalıştığım, cesur, atılgan ve dürüst bir insandı. Tayyare sevgimi ve ilgimi tamamen ona borçluyum.

..."

Sonraki söyleşilerimizde de anılıp fotoğrafı paylaşılınca kitabım ilgili bölümde de yer verdim; gençliğin havacılığa yönelik şekline ve içeriğine etkisinin olacağını düşündüğüm o söyleşiyi hep merak eder, fırsat buldukça araştırırdım. Bu yıl yaklaşan TürkKuşu kuruluş yıldönümünü öncesi şansımı bir kez daha denemek istedim. Tam da, bu efsane havacılık örgütü kuruluşunun 85'inci yıldönümü, 3 Mayıs 2020 gününe nasipmiş; beklediğimden çok daha fazlası karşımdaydı... Her bir ayrıntısını o heyecanı iliklerime kadar hissederek okudum ve paylaşılır hale getirdim. İşte, o 12 Mayıs 2010 günü aldığım "...havacılık faaliyetlerinin akışını değiştiren İnönü Kampı söyleşisi! Nerde?" notu Türk havacısına bilinmeyen bir seri söyleşi kazandırma sebebi oldu!

...yıllardır, her 3 Mayıs ve 10 Temmuz günlerinde **#TürkKuşumuGeriİstiyorum** etiketli beklentim ile yaptığım paylaşımlarımı bu yıl geliştirdim; **#TürkKuşumuİstiyorum** ve **#TürkKuşumuGeriVer** etiketleri ile 12 gün süren seri paylaşımı derleyerek 10 Temmuz 2020 günü farklı bir heyecan ile paylaşacağım bu çalışmamı hazırlamaya başladım.

Türk Havacılığı'nda T.Ta.C./T.H.K & TürkKuşu

T.Ta.C. Adının T.H.K. Olarak Değiştirilmesi - 3 Mayıs 1935
TürkKuşu Kuruluşu - 3 Mayıs 1935

Türk Tayyare Cemiyeti (T.Ta.C.) Kurucu Heyeti tarafından 16 Şubat 1925 günü kurulmuştur. T.Ta.C. tayyare mühendisliği tahsili için Avrupa ülkelerine gönderilen öğrencilerin, mezuniyetleri sonrası dönerek görevlerine başlamalarından sonra, T.Ta.C.'nin havacılık faaliyetlerine geçişi yönünde bazı çalışmalar da başlamıştır. Bu çalışmaların da katkısı ile, 3 Mayıs 1935 günü;

- T.Ta.C.'in adı Türk Hava Kurumu (THK) olarak değişmiş,
- Sportif havacılık faaliyetleri için TürkKuşu oluşturulmuştur.

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK, 3 Mayıs 1935 tarihinde TürkKuşu açılış söylevinde:

“ ...

Hayatı, hele ulusal hayatı seven, onu korumak isteyen; yurdunun topraklarına, denizlerine olduğu gibi, havasına da ilginliğini (alakadarlık) her gün biraz daha çoğaltmalıdır.

...

Hava işine, onun bütün dünyada, aldığı önem derecesine göre genişlik vermek lazımdı.

Bunu göz önünde tutan Cumhuriyet Hükümeti; havacılığı, bütün ulusun işlevi yapmak kararında idi.

Türk; yurdun dağlarında, ormanlarında, ovalarında, denizlerinde, her bucağında, nasıl bir bilgi ve kendine güvenle yürüyor, dolaşıyorsa, yurdun asumanında da, aynı suretle dolaşabilmelidir. Bu ise, Türkü, çocukluğundan, vatan kuşları ile vatan havası içinde yarışa alıştırmakla başlar.

İşte, bugün burada bizi toplayan sebep, o kutsal işe başlama ayinidir.

...

Türk çocuğu,

Her işte olduğu gibi, havacılıkta da, en yüksek seviyede gökte seni bekleyen yerini az zamanda dolduracaksın.

Bundan hakiki dostların sevinecek, Türk Milleti mesut olacaktır.

...”

Bu yüce uzgörüğü anımsadıktan sonra Zafer Hoca'mın anılarına döneceğim; armağayı fotoğraflar ile:

“O yıllar TürkKuşu'nun Mustafa Kemal Paşa'nın emriyle kurulduğu yıllardı..

...

Güvercinlik Havaalanı da pek fazla kullanılmıyor, sadece askeri uçaklar inip kalkıyordu.

Türk Kuşu'nun kuruluşu ile ilgili büyük bir toplantı 1935 yılında yapıldı. Atatürk toplantıda havacılığın önemini tekrar tekrar anlatarak orada olan gençleri ve çocukları yanına davet ederek havacılığın yeni nesillere ait olacağını söyledi.

Rusya'dan Türkiye'ye tayyare yapımında, planör yapımında çalışmış, hem planör hem de motorlu tayyare öğretmeni olan uzmanlar da geldi. Bu öğretmenlerin yanında Rusya'dan başlangıç eğitim planörü ve ileri eğitim planörü de gönderilmişti.

Ruslar Güvercinlik Havaalanı'nda planörleri ile uçuşlar ve gösteriler yaparak havacılığa ilgisi olanları Rusya'da eğitime yollayacaklarını ilan ettiler.

Ferit ağabeyim de Türk Kuşu'na katılmak için isimlerini ilk yazdıranlardan oldu.

Türk Kuşu'na başvuru yapanlardan seçilen Sabiha Gökçen, Muammer Öniz, Sait Bayav, Teyfik Aytan, Emrullah Ali Yıldız, Nurettin Demirsoy, Ferit Orbay ve Mustafa İrkin'den grup Rusya'ya davet edildiler.

...”

TürkKuşu'na seçilen gençlerin 11 Temmuz 1935 günü çıktığı Rusya yolculuğu basında da takip edilir.

Ve yine Zafer Hoca'mın anılarına döneceğim:

“...

Bu sırada Rusların da yardımı ile Türkiye'de planör eğitimi için uygun bir yer de aranmaya başlanmış, Doğu Anadolu'nun birçok bölgesi de gezildikten sonra İnönü ovasına karar verilmişti. İnönü 300 metre kayalıklar arasında dümdüz bir ovaydı. Kayalıklara çarpan rüzgârlar yukarıya yükseliyor ve böylece planör uçuşuna elverişli bir ortam oluşuyordu.

Kırım'da Kokteybel Yüksek Planör Uçuş Okulu'nda planör ve paraşütcülük eğitimi aldıktan sonra Moskova yakınında motorlu tayyare kursuna kabul edildiler. Burada motorlu uçakla uçucu ve uçuş öğretmeni olacak seviyede teknik teorik ve uygulamalı eğitim programı ile yetiştirildiler.

Ağabeyim Ferit Orbay Rusya'daki eğitimini tamamlayıp yurda döndüğü zaman, evvela Ankara'daki motorlu uşak ve planör eğitim alanında görev yapmaya başladı. Ben o yıllar orta mektep öğrencisiydim.

Ağabeyim bir gün beni tayyare alanına götürdü ve Focke Wulf uçağı ile uçurdu. Hem Ankara üzerinde dolaştık, ham de akrobasi yaparak beni korkutmuştu; ama çok da etkilenmişim...

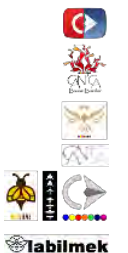
Ağabeyim ve Emrullah Ali Yıldız daha sonra THK İnönü Tesisleri'nde başöğretmen oldular.

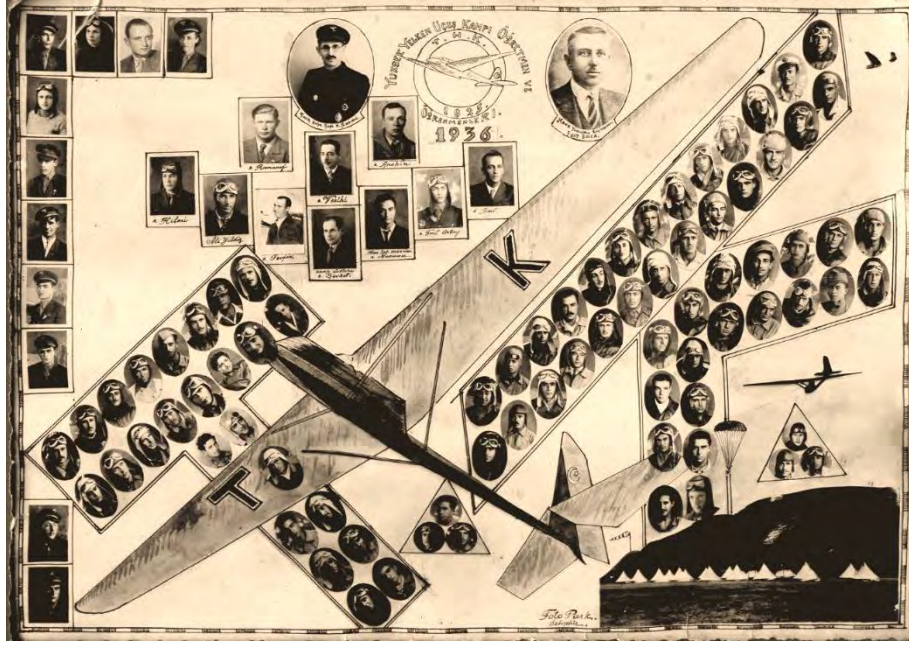
...”

THK TürkKuşu İnönü Eğitim Merkezi 10 Temmuz 1936 günü kurulur.

İnönü'deki tesisler önce çadırlarla, ama eğitim örgütlenmesi tam olarak hazırlanır...

Ve Merkezin birinci yılının dolduğu o yaz, baş öğretmen Ferit Orbay, kardeşi Zafer'i THK TürkKuşu İnönü Eğitim Kampı'na götürüp öğrenci postalarından birine katar; Temmuz 1937...

O günlerde, büyük memleket davalarını takip etmek kararında olan Ulus gazetesi, ilk olarak, İnönü Kampı'ndaki çalışmalarla bu ziyaret ve söyleşi serisi ile başlar.

Bu davayı, THK TürkKuşu İnönü Eğitim Merkezi'nde 5 Temmuz 1937 günü başlayarak 3 ay sürecek 150 öğrencinin katıldığı bu heyecanlı havacılık kampını yakından görmek ve gazetenin okurlarına aktarmak üzere gazeteci Cemal Kutay görevlendirilir.

Kutay bu görevi 12 - 16 Temmuz 1937 günleri arasında yapar, esastan (Başlangıç Plânörü, Tekâmül Plânörü, Yelken Uçuş Plânörü, Akrobasi Plânörü, Rekor Plânörü, Ş.5 Yelken Akrobasisi Plânörü ve hatta Statik Cereyan gibi) kavramlara, uzmanlıklardan sürece farklı konulara erişme olanağı bulur; belirleme, izlenim ve söyleşilerini topladığı notlarını bir yazı dizisi şeklinde 10 gün boyunca gazetesinde yayınlar.

İstedim ki, bu güncelerin her birine ulaşabileyim; 1937 yılının havacılık ruhunu, TürkKuşu gerçeği ve gerekliliğiniz bir daha hissedelim...

Tabilmek

Ulus (14.07.1935)

Kutay , Pilot Ön Yüzbaşı Zeki Gülsün'un kumandasındaki tayyare ile THK Yar Başkanı B. Feridun Dirimtekin, THK Neşriyat Müdürü Orhan Aydar beraberinde 12 Temmuz 1937 günü 6:00 tibarı ile yola çıkar; "beyaz çadırların birer papatyaya gibi süslediği meydan..." üzerine 7:15 gibi gelen ve "kırmızı, beyaz, gri renkli planörlerin maden kanatlarının kurulmakta olan yeni hayatın birer eseri gibi göz aldığı" İnönü Kampına, kendilerine bir çok el sallanırken iner.

Ulus Gazetesi'nin 14 Temmuz 1937 tarihli sayısında "**Başşehirden Tayyare ile İnönü Kampına**" başlığı ile yayınlanan yazıda, bu yolculuğu "...bir kaç zaman eveline göre tam bir tayyı mekan (ışınlanma)" olarak niteleyen Kutay, ilk izlenimini "*Çalışmalar, konuşmalar, gayeler hep bir hususiyet taşıyor. Türk istiklalinin garantilerinden biri olmak değerini taşıyan bu kuruluşu bütün Türk gençliği yakından bilmelidir.*" şeklinde özetler.

Ulus (15.07.1935)

İkinci yazı, "**Kampta nasıl çalışıyorlar**" başlığı ile yayınlanır.

Sabah 6:30 itibarı ile başlayan faaliyetlerinin öğlen arası ile sonlandığını, insanı enerji harcamaya mecbur edecek kadar bol ve çeşitli yemeklerin bulunduğunu, hatta "*Yüz elli yavrumuzu, toprağımız kadar biziin olan göklerimizle başgöz ediyoruz.*" diyen satın alma yöneticisin o ilk gün Zerde bile hazırlattığını belirtilmektedir.

Otuzdan fazlası kadın, 150 öğrenciden oluşan ekibininin enerjisinden etkilenen Kutay, planörü ile 18 saat havada kalarak dünya dördüncüsü olan Emrullah Ali Yıldız, 4000 m.lik bir irtifa yaparak Balkan rekoru kıran Ferit Orbay gibi havacılık eğitmenleri ile konuşabilmek için karşılına uçmak arzusu ve uçucu kıyafeti ile çıkmanın gerekli olduğunu düşünmüştür.

Üç aylık kampın katılışına evlendikleri gün Edirne'den gelen Tekel memuru çiftin, bal ayını tek bir gün halinde hava kampında geçiren ilk çift olması da ilginç bir not ifade edilmektedir.

Ulus (16.07.1935)

Serinin "**Plânör sihirli kutudur; motörü elektriği yok**" başlıklı üçüncü yazından "*ona havanın sırrını bilenlerle aklına ve koluna hâkim olanlar kilometrelerce yol yürütür, bulutlar arasına çıkarırlar*" nitelemesi ile kullanıcı becersine, "onun en büyük meziyeti bizi terleten, üşüten veya ferahlık veren hava cereyanlarına kanat uydurmasını bilmesi" nitelemesi ile de hava aracının aerodinamik özelliklerine atıfta bulunulur.

Türk gençliğine uçmak kudretini vermeyi, bir yaşama şartı olarak programına alan T.H.K'nın, bu şartın ancak milli vasıtalarla gerçekleşeceğini düşünerek önce Kayseri Tayyare Fabrikası'nda tecrübeler yaptırdığı, sonra Ankara'da THK Plânör Atölyeleri kurduğu ve İstanbul'da planör yapman bir müesseseye sipariş verdiği belirtilmektedir (bu tesis Nu.D.T.A.dır).

İnönü Kampı'ndaki gençleri arasında tayyare mühendisi olmaya karar verenlerin sayısının da heyecan verici seviyede olduğunu altı çizilmektedir.

Ulus (17.07.1935)

Sağlıklı gençlere uçuş sanatı öğretilmesinin programlandığı üç aylık kamp süresinde güne ve zamana yayılı dengeli programı ve emniyet seviyesine dair değerlendirmelerin yer aldığı dördüncü yazı "**Plânör uçmadığı zaman mahzundur**" başlıklıdır.

Coğrafyanın mükemmel havasının da etkisi ile sabah 5:30 sularında güne başlayan öğrencilerin kuşlarını kederde bırakmadığı anlatılır.

Sağlıklı oldukları raporlanmış A brövesi sahibi olarak kampa katılan 150 öğrencinin postalara ayrıldığı, her postanın başında bir önceki yıl C Brövesi almış bir genç bulunmaktadır.

Yan denge, kısa rulelerle istikamet, sıçrama, start teknikleri öğrenildiği teorik ve uygulamalı yer derslerinden sonra planör uçuşlarının başladığı; iki yılda yaralanmanın dahi olmamasına atıfla uçuş emniyeti seviyesinin diğer ülkelere göre çok iyi durumda olduğunun da altı çizilmektedir.

Ulus (18.07.1935)

Serinin "**Havacılığı meslek yapmak için tedbir**" başlıklı beşinci yazısı kampı, bir sportif faaliyet bütünü olmasının dışında, bir vazife olarak Askeri Kamp hizmeti, vatan savunması kadrosunda yer alma hazırlığı olarak değerlendirilmektedir. Kutay, ülkenin henüz oluşturduğu Devlet Hava Yollarının eleman ihtiyacı değerlendirmesini dikkate alarak,

- Turizm (ticari) havacılığı geliştikçe pilotu artırmak yerine pilot artırarak turizm havacılığının geliştirilmesini,
- Bir meslek kanununun oluşturulmasını,
- Hava savunmasına katkı sağlama potansiyeli açısından turizm tayyaresi ve muharip pilotluk oluşumunun planör pilotluğu altyapısına dayandırılmasını,

önermektedir.

Bu potansiyel nedeni ile, İnönü Kampı, hür yaşamak için göklerine de aşılmaz hudutlar çizmeyi bilmiş olan bir millet çocuklarının bu gayelerine kavuştuğu yer olarak tanımlanmıştır.

Ulus (19.07.1935)

Kutay'ın, ordu karargâhı organizasyonuna benzettiği kamptan ayrılışına kadar yapılan uçuşları konu ettiği altıncı yazısı "**Kampın ilk on günlük bilançosu şudur: 1398 uçuş**" başlıklıdır.

Bu yazıda öncelikle, askeri organizasyona benzetilmiş kamp organizasyonunda bürokratik yalınlığına ve basit işlevselliğe dikkat çeker. Eğitimin her bir aşamasında öğrencilerin kişisel bilgilerinin ve eğitimde gösterdikleri başarının yakından ve ayrıntılı olarak kaydedildiğini, izlendiğini belirtiyor.

Diğer ülkelerde ayrıştırılmış "Paraşütçülük ve Plânörcülük" ile "Turizm Pilotluğu" süreçlerinin, Türk Hava Kurumunun gelecekte savunma alanında ihtiyaç olabilecek pilot gücünün oluşturulması için bir alt yapı olarak hazırlanması öngörüsü ve Türk ırkının zekâ ve kabiliyeti dikkate alınarak birleştirildiği; böylelikle teorik dersler ve sonrasında A, B, C bröve hakkı kazanan öğrencilere Motorlu Tayyare Mektebine katılma hakkı verlererek burada turizm pilotluğu diploması alabilmesine olanak sağlandığı belirtiliyor.

Ulus (20.07.1935)

Yelken uçuşlarının yapıldığı tepeye yapılan ziyaret sırasında görülen zemin yapısı ve toprak kalitesinin de etkisi ile bölgenin egemenliğin kazanılması sürecindeki yeri, toprağının verimliliği ve yer altı (maden) zenginlikleri ile havacılığın bu konularla ilgisine yer verilen yedinci yazının başlığı "**İnönünün taşı toprağı**"... Bu heyecan ile öneriler sıralanıyor:

- Bütün memleket gençliğine, İnönü'nün bugünkü hür ve müstakil Türkiye'yi yaratan tarih ile, bu istikbal ve saadeti edebileştirmek için bugün onun yamaçlarında başlamış olan, kanatlanmak davasını İnönü'nün taşı ve toprağı ile anlatınız.
- Bütün mekteplerde, bütün spor kulüplerinde, bütün gençlik teşekküllerinde, bütün halkevlerinde birer "İnönü Havacılık Haftası" yapılsın. Bu haftalar İnönü Harplerinin olduğu tarihlere rastlasın, bu topraklara tabiatın verdiği bir hususiyetin de kanatlı nesli yaratmak olduğu anlatılsın.

Ulus (21.07.1935)

TürkKuşu İnönü Eğitim Merkezi ve bu merkez nedeni ile İnönü bölgesinde yaşam alanlarının dayandığı özgörü ve kampın gelişimine dikkat çekilen sekizinci yazının başlığı "**İnönüde büyük Hava Şehri kuruluyor**"; bu merkezin binlerle ifade edilen öğrenciyi dikkate alarak yapıldığı belirtiliyor...

Kampa, doğudan girilince tamirhane, depo, yemekhane, dersane, kız öğrenci koğuşu, bürolar, erkek öğrenci koğuşu şeklinde dizilen altı binanın bazılarının 90 m. üzerinde boya sahip olarak yapılmakta olduğu, "tabiatın enerjisi olan fasilasız rüzgâra insan gücünün en haşmetli enerjisi olan uçma ve fennin enerjisi olan elektrik..." de eklendikten sonra, bir sonraki yıl için planlanan hangarlar - tamir atelyesi, plânör inşaa atelyelerinin tamamlanması sonrası Eskişehir'deki havacılık tesisleri ile birleşince İnönü'nün bir hava şehri olacağı müjdesi veriliyor.

"Bir milletin bütün ferdleri tarafından benimsenen bir davanın muvaffak olmamasına imkan var mıdır?" sözün özü!

Ulus (22.07.1935)

TürkKuşu İnönü Eğitim Merkezi'nde geçirdiği zaman içinde havacılık öğrencileri ve eğitimini yakından gören Kutay dokuzuncu yazısını "**İnönüde atılan tohum bu sene yeşerecek**" başlığı ile yayınlıyor.

Kampta, en küçük öğrenci olan Zafer Orbay'dan "Ben, tayyare mübendisi olmak istiyorum. insan nasıl ki suyu bilmeden su mühendisi, evi bilmeden inşaat mühendisi olamazsa tayyareyi bilmeden de tayyare mühendisi olamaz." ve Anadolu'da öğretmenlik yapan kamp öğrencilerinin kendi bölgelerinde TürkKuşu Şubesi olması beklentisi değerlendirmesini duyan Kutay, havacılık sevgisini genç nesil arasında ahlâk haline getirecek olanın öğretmenler olduğuna inançla, "Türkiye'de havacılık sevgisinin tohumları atılmıştır. Bu tohumlar bütün memlekette hepsi birden yeşerecektir. Onu besleyecek, büyütecek olan teşkilatın bütün memlekete şamil olması lazımdır." değerlendirmesi paylaşılır.

Tabilmek

Ulus (23.07.1935)

TürkKuşu İnönü Eğitim Merkezi'nde geçirdiği zaman içinde incelediği her alan ve konudaki basit ama etkili kolaylaştırıcıları "Kolomb'un Yumurtası (Egg of Columbus)" ile benzeştirip buradaki gençliğin parlak zekâsına işaret ettiği onuncu ve son yazı "**İnönüde her yapılan iş Kolomb'un yumurtasını hatırlatır**" başlığı ile yayınlanır.

Yerden plânörün havalanması hazırlığı ve uçuş sürecini, iniş sonrasında uçuş değerlendirmesi aşamalarının ayrıntıları ile anlatıldığı söyleşiye, yaşayanların heyecanı da katan Kutay, havaya sıçrama ve yarım kilometrelik uçuşu tamamlayanın kendisinde motorlu tayyare ile yüz kilometre uçmak istidat ve kudretini kendinde görebilmesini hoş karşılanabileceğini belirtir.

Yazıların sonunda yazarın "*İnönü Kampı, tek başına, gaye haline gelen bir arzunun gerçekleşmesi için bütün zorlukları yenen bir eser olarak gidilip görülmeye değer bir yerdir.*" tespiti de düşündürücüdür.

Vefa, Her Zaman / Semper Fidelis!

Şu anda mutluyum! Örnek bir Cumhuriyet Çocuğu olan ve bugün 97 yaşında hala yolumuza ışık tutan olan efsane hocam Zafer Orbay'a sözüm kabul ettiğim bu çalışmayı tamamlarken onunla beraber, havacılık açısından taşıdığı değer ile eşine ender rastlanır bir söyleşi serisini, onun sayesinde havacıların bugünkü değerlendirmelerini kapsayarak Türk'e emanet edilmesine rağmen adı, değerleri ve varlıkları ile 10 yıl önce kaybettirilen TürkKuşu'un ayrıntılı anlamını içeren bu makalemi yüce Türk milleti ile paylaşma onuruna eriştim!

Yüce kurtarıcı ve kurucu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kararı ile kurulan, doğrudan destek ve katkıları ile gelişen Türk Hava Kurumu'nun havacılığı, bütün ulusun işlevi yapmak kararının uygulanmasına başlama ayını olan 3 Mayıs 1935 gününü takiben yapılan ön hazırlıklar sonrası, 10 Temmuz 1936 günü açılan, Yüksek Yelken Uçuş Kampı'nın düzenlendiği, 13 Temmuz 1938 Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Tayyare Mühendisi Selehattin Reşit Alan'a kendi tasarımına dayalı olarak başmühendisliğinde üretilen Nu.D-36 tayyaresi ile meydan inişinde yaşanan kaza sonucu şehit verdiğimiz TürkKuşu İnönü Eğitim Merkezi öncelikle olmak üzere, **#TürkKuşumuGeriİstiyorum!** ... bu yazının "Akli Havada" her okuyucunsundan da 1937 yılında duyulan o heyecanı duyarak bu isteği sahiplenmesini ve bu dileği yayıp bu isteği duyurmasını bekliyorum!

Türk Havacılığı'nı çağdaş seviyeye getirmek için çırpınanların aziz hatıralarını minnetle anarak, COVID-19 salgınında insanlığa acil şifa, hepimize güç, kuvvet ve sabır dilerim.

EK-A: Adıma kayıtlı Yeni medya aracı hesaplarda "TürkKuşu'mu Geri İstiyorum" talebimle 29 Haziran - 9 Temmuz 2020 arasında hergün bir yayımla yaptığım kampanyadan yorumlar (10 sayfa)

Kaynakça :

1. Atatürk Araştırma Merkezi; "[Havacılık Hakkında Konuşma](#)".
2. C. EREL; "[Can'Ca Türkiye'de, Endüstrinin Gelişiminde İz Bırakanlar](#)" Kitabı; 2014
3. CE Web Sitesi "[Geri İstenen THK TürkKuşu](#)" Sayfası; 2020.
4. Cumhuriyet Gazetesi ilgili sayıları (1935, 1936, 1937, 1938).
5. THK; "[Türk Tayyare Cemiyeti Birinci Büyük Kurultay Tutanakları](#)", Ankara 1925.
6. Ulus Gazetesi ilgili sayıları (1935, 1936, 1937, 1938).

Yeni **Medya Araçlarında Adıma Kayıtlı Hesaplarda**
"TürkKuşu'mu Geri İstiyorum" Talebimle
29 Haziran - 9 Temmuz 2020 Arasında
Hergün Bir Yayınla Yaptığım Kampanyadan Yorumlar...

29 Haziran 2020

Can EREL: Bu samimi talebi, havacının ihtiyacı ve kendisine miras bırakılarak emanet edilmiş en değerli varlığın geri getirilmesi isteği olarak yapalım!

THK TürkKuşu açılışında Gazi Mustafa Kemâl Atatürk'ün uzgörüsü çok açık; kavranması gerek...

TürkKuşu varlığının gereklilikleri, yokluğunun önce farkedilmesi ve sonrada o yokluğun kaybettirdikleri öğrenilince her Türk vatandaşının bu değerli varlığa yeniden kavuşmak isteyeceğini, yöneticilerinin de gereğini yapacağını düşünüyorum...

Dilerim öyle de olur.

30 Haziran 2020

Can EREL: Bu yazısında Kutay , Pilot Ön Yüzbaşı Zeki Gülsün'un kumandasındaki tayyare ile THK Yar Başkanı B. Feridun Dirimtekin, THK Neşriyat Müdürü Orhan Aydar beraberinde 12 Temmuz 1937 günü 6:00 tibarı ile yola çıktığını belirtir... endi ifadesi ile "beyaz çadırların birer papatya gibi süslediği meydan..." üzerine 7:15 gibi gelen ve "kırmızı, beyaz, gri renkli planörlerin maden kanatlarının kurulmakta olan yeni hayatın birer eseri gibi göz aldığı" İnönü Kampına, kendilerine bir çok el sallanırken iner.

Ulus Gazetesinin 14 Temmuz 1937 tarihli sayısında "**Başşehirden Tayyare ile İnönü Kampına**" başlığı ile yayınlanan yazıda, bu yolculuğu "...bir kaç zaman evveline göre tam bir tayyü mekan (ışınlanma)" olarak niteleyen Kutay, ilk izlenimini "Çalışmalar, konuşmalar, gayeler hep bir hususiyet taşıyor. Türk istiklalinin garantilerinden biri olmak değerini taşıyan bu kuruluşu bütün Türk gençliği yakından bilmelidir." şeklinde özetler.

Türk istiklalinin garantilerinden biri olmak değerini taşıyan bu kuruluşu bütün Türk gençliği yakından bilsin bilsin diye...

#TürkKuşumuİstiyorum!
#TürkKuşumuGeriVer!

Can EREL: Havacılığın öneminin kavranmaya başladığı yıllarda, konuya yabancı bir gazeteciye İnönü Yüksek Yelken Uçuş Kampında ilk birkaç saatte kavrattıkları, yaşadıkları ve hissettirdikleri ile, "Türk istiklalinin garantilerinden biri olmak değerini taşıyan bu kuruluşu bütün Türk gençliği yakından bilmelidir.!" tespitini yaptırandır THK TürkKuşu!

Her vatandaşım bu değeri bilsin diye...

#TürkKuşumuİstiyorum!
#TürkKuşumuGeriVer!

1 Temmuz 2020

Can EREL: Söyleşi serisinin, "Kampta nasıl çalışıyorlar" başlıklı ikinci yazısında, otuzdan fazla kadın, 150 öğrenciden oluşan ekibinin enerjisinden etkilenen Kutay, planörü ile 18 saat havada kalarak dünya dördüncüsü olan Emrullah Ali Yıldız, 4000 m.lik bir irtifa yaparak Balkan rekoru kıran Ferit Orbay gibi havacılık eğitmenleri ile konuşabilmek için karşılına uçmak arzusu ve uçuşu kıyafeti ile çıkmanın gerekli olduğunu düşünmüştür.

Can EREL: Gazetede ki söyleşide dikkatinizi çekmiştir! Henüz evlendiği memur eşi İnönü Yüksek Yelken Uçuş Kampına katılabilsin diye tek günlük balayını o kampın katılışı da geçmeyi kabul ederek kendisine eşlik ettiren, kendisi de planörçü olup "...kamta balayı yapan ilk çift" ünvanını alma hayali kurduran, Baş Öğrenmen Emrullah Ali ile çıktığı uçuşta onu akrobasi yapmaya zorlayan güdüyü yaratıp bana Jeppesen ustanın, "an aviator is an artist in love with flight! | havacı, uçuş aşkına düşmüş bir sanatçıdır!" tanımını hatırlatandır THK TürkKuşu!

Gencim benzer hayalleri kurabilsin diye...

#TürkKuşumuİstiyorum!

#TürkKuşumuGerİVer!

Hakan GÜVEN: Bahsi geçen dönemde, henüz otovinc olmadığı gibi römork uçak gibi bir şeyde söz konusu değil. Planörler C tepesine "eşşek" ler ile çekilerek çıkarılır, katapult tarzında bir kızaktan lastik (muhtemelen kauçuk) veya elle gerdirilerek bir sistem olsa gerek (detaylı bilgi yok) ilk hareketle havalanırdı. Resim bu dönemi temsil etmekte. İnönü kampından yolu ge.en hemen herkes C tepesine mutlaka çıkmıştır. Hala eski katapult kızığının belli belirsiz kalıntıları vardır....yada vardı diyelim aradan uzun zaman geçti en son çıktığımdan beri.

2 Temmuz 2020

Can EREL: İnönü Yüksek Yelken Uçuş Kampındaki gençler arasında hava mühendisi olmaya karar verenleri öğrenin gözlerinizi kudsileşen Karabük bacalarını hemen aratandır THK TürkKuşu!

Türkün gözü hep o arayışta olsun diye...

#TürkKuşumuİstiyorum!

#TürkKuşumuGerİVer!

Gökhan BİÇER: Motör şeklinde söylemek sanki zarifçe bir ifadeymiş gelir bana :)

Can EREL: "Moteur" ya..

Can EREL: Söyleşi serisinin, "Plânör sihirli kutudur; motörü elektriği yok" başlıklı üçüncüsünde, "Türk gençliğine uçmak kudretini vermeyi, bir yaşama şartı olarak programına alan T.H.K'nın, bu şartın ancak milli vasıtalarla gerçekleşeceğini düşünerek önce Kayseri Tayyare Fabrikası'nda tecrübeler yaptırdığı, sonra Ankara'da THK Plânör Atölyeleri kurduğu ve İstanbul'da planör yapman bir müesseseye sipariş verdiği..." belirtilmektedir.

Sizce bu tesis neredir?

Can EREL: Söyleşi serisinin bu sayısında, İnönü Kampı'ndaki gençleri arasında tayyare mühendisi olmaya karar verenlerin sayısının da heyecan verici seviyede olduğunu altı çizilmektedir.

Oyunlaştırılan süreçlerde mesleki kariyer güdülemesi yaratmanın derin izlerini ve sonuçlarını daha sonra paylaşacağım; efsane örnekleri ile...

Can EREL: Moskova'dan havalanan Tupolev yapımı ANT-25 tayyaresinin Kuzey Kutubu üzerinden geçerek Kaliforniya eyaletinin San Jacinto şehrine inmesi.

...bu uçuşa ilgili filmi de izleyebilirsiniz: <https://youtu.be/OB7RsdYw-Zs>

3 Temmuz 2020

Can EREL: Kampa katılan sağlıklı oldukları raporlanmış A brövesi sahibi 150 öğrencinin postalara ayrıldığı, her postanın başında bir önceki yıl C Brövesi almış bir genç bulunan bu kampa gazeteci sorar: "İklim ve yaşayış farkları dolayısıyla acaba hastalık çok oluyor mu?"

Kamp Doktoru: "Ne münasebet? Burada başı ağrıyanı bile bulamazsınız... Neşe, heyecan ve hareketin yarattığı bu tarifi güç hayat içinde ne hastalık, ne bedbinlik, ne uyuşukluk kalmıştır. Burada yaz, bir afyon ruhu gibi gönüllere sinmemiştir. Spor, heyecan, teknik, disiplin, teşkilat, hulasa yeni cemiyetin bütün unsurları şu meydana toplanmıştır. Buraya hastalık ve uyuşukluk nasıl girebilir?"

Hastalağın ve uyuşukluğun erişemediği bir gençlik için...

#TürkKuşumuİstiyorum!

#TürkKuşumuGerİVer!

Can EREL: Yan denge, kısa rulelerle istikamet, sıçrama, start teknikleri öğrenildiği teorik ve uygulamalı yer derslerinden sonra planör uçuşlarının başladığı; iki yılda yaralanmanın dahi olmamasına atfıyla uçuş emniyeti seviyesinin diğer ülkelere göre çok iyi durumda olduğunun altı çizilmektedir.

Havacılık emniyetini yaşayarak öğrenen gençler yetişebilsin diye...

#TürkKuşumuİstiyorum!

#TürkKuşumuGerİVer!

Hakan GÜVEN: Ne kadar güzel bir başlıkmış...Öyle planöre yaslanıp kanadının altında şekerleme yaptığım zamanları hatırladım birden...vakit gelse, rüzgar çıksada uçsak diye..

Hakan GÜVEN: Planörcülük bambaşka birşeydir, anlatılması pek mümkün değildir, o yüzden "planörcülük anlatılmaz yaşanır" denir. Gerçi, geniş anlamda uçmak için söylenir bu deyim. Saf havacılıktır, en basit hali bile olsa uçmanın, bilgi ve beceri ister. İnsanın, planör'ün kanatlarının kendi kanadı olduğunu hissederek uçuşması gibidir. Arada bir çırpma istersiniz kumanda verirken, öyle düşünüyor insan. Bisiklete binmek gibidir aynı zamanda. Unutulacak gibi değildir. Bugün yolum düşse, sadece birkaç intibak uçuşundan sonra 1988'deki gibi en ufak bir tereddüt duymadan kalkar, uçar ve inerim. (intibak uçuşu şart, istinası yok! önce güvenlik) Eminim TürkKuşu'nda planör eğitimi almış herkes hala ezbere harici ve dahili kontrolleri ezbere sayıyor, emercensi (emergency) usullerini hatırlıyordur. "Kalkışta tel kopması" desem, takip eden planörcüler varsa hangi metrede (evet planörde İnönüde metre ve km birimi kullanılır) hangi usulün kullanılacağını eksiksiz yazar İnönü için.

Türkiyede bu sporun bugün onlarca şehire yayılmamış olması ne kadar üzücü. Üstelik zamanında planörler üretmiş, rekorlar kırmış bir ülke olarak.

Can EREL: Ne kadar güzel ve içten yazmışsın, sevgili Hakan; bu söyleşi serisinde ve daha sonra paylaşacağım tespitlerle öylesine örtüşüyor ki sendeki izi TürkKuşu ve TürkKuşu İnönü Kampının.

Bu izleri taşıyanlar artsın diye...

#TürkKuşumuİstiyorum

#TürkKuşumuGerİVer

Hakan GÜVEN: Can bey, belki hayatının bir dönemini İnönü'de veya TürkKuşu'nun herhangi bir kursunda, faaliyetinde geçirenlerin konuya katkısını sağlamak amacıyla 1988'den, 18 yaşında 30günlüğüne gidip 70 gün kaldığım İnönü Planör Başlangıç kursu notlarının içinden 32 yıldır sakladığım SZD50-3 Puchacz planörü kontrol listesi.

Haluk SAVAŞ: çok isterdim ki Türk Kusumuz ile birlikte Nuri Demirağ, Vechi Hurkus'umuzu da isteyebilsek. Bundan sonra aynı acıları yaşamayalım İnşallah.

Can EREL: Haluk bey, bunlar farklı durumlar...

Türk milletine ait Türk Hava Kurumu hala devam eden bir kurum. Bu kurum, kendi yönetimindeki TürkKuşu'nun değer ve varlıklarının sahipliğini değiştirmiş; TürkKuşu'nu silmiş. Aynı kurum, yüce Ata'nın başlangıç ilkelerine göre yapacağı düzenleme ile TürkKuşu'nu düzenlere ve değer ve varlıklarının tamamen TürkKuşu organizasyonu altında toplar ise TürkKuşu geri gelmiş olacak.

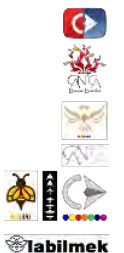
Hürkuş ve Demirağ örgütlenmeleri özel girişim olan kuruluşlar idi, bugün yoklar. Her iki kuruluşun da sermayedar(lar)ının yasal varsilerinin aynı mücadeleyi başlatması ne güzel olur. Onu da destekleriz. ...düzenli paylaşımları, ilgililere iletilen taleplerle HER HAVACIYI bur isteği gündeme getirmesini istemek gerek!

Türk milletine Türk milletine ait Türk Hava Kurumu'nun Ata Yadigarı TürkKuşu'nu geri getirebilirsek; örnek olur diğerlerine de!

Var mısınız?

Haluk SAVAŞ: Can EREL kisacasi, Türkiye'nin Havacılık Sanayii gelecegi milli davamız, gecmisten çok daha önemli olan geleceğimiz; bu noktada hepberaberiz.

Can EREL: Harika; rast gele o zaman paylaşımlarınızı yakinen takip edecek ve ben de paylaşacağım...

4 Temmuz 2020

Can EREL: "Türk gençliği, memleketinin menfaatini alâkalayan mevzularda kanaatkâr ve havacılık bu kanaatkârlığın değerini artıracak kadar şereflidir.

İnönü kampı; hür yaşamak için göklerine de aşılmaz hududlar çizmeyi bilmiş olan bir millet çocuklarının bu gayelerine kavuştukları yerdir. "

Göklerine de aşılmaz hududlar çizecek o hür gençlik için....

#TürkKuşumuİstiyorum!

#TürkKuşumuGerİVer!

Can EREL: Ülkenin henüz oluşturduğu Devlet Hava Yollarının eleman ihtiyacı değerlendirmesi dikkate alınarak,

- Turizm (ticari) havacılığı geliştikçe pilotu artırmak yerine pilot artırarak turizm havacılığının geliştirilmesi,
- Bir meslek kanununun oluşturulması,
- Hava savunmasına katkı sağlama potansiyeli açısından turizm tayyaresi ve muharip pilotluk oluşumunun planör pilotluğu altyapısına dayandırılması,

önerilmiş...

Çağdaş gençliğin ve havacılığın gelişmesi için....

#TürkKuşumuİstiyorum!

#TürkKuşumuGerİVer!

Hakan GÜVEN: Tüm bu konuların seneler önce konuşulur olmasına rağmen, sivil havacılık ile iç içe mesleki bir eğitim modelinin bu yazıdan tam 50 yıl sonra hayata geçmesinin arkasında bir niyetsizlik mi aramalıyız yoksa bir türlü havacılık konusunda strateji geliştiremiyor olmamızı mı? Bugün bile bu soruyu açık ve net şekilde sorabiliriz. Havacılık, birçok teknolojinin ve endüstri dalının doğmasına ve/veya gelişmesine vesile oldu. Günlük hayatta kullandığımız birçok araç ve gerecin kaynağı havacılık endüstrisi ve hala gelişmeye dolaylı yollardan devam ediyor. Bu nedenle havacılık mesleğine adım atacak kişilerin temelden, amiyane tabirle çekirdekten yetiştirilmesi, havacılıkla tanıştırılması, bu heyecanın başlangıcının havacılıkla, uçmakla, dokunmakla, hissetmekle pekiştirilmesi çok önemlidir. Havacılık alanında çalışan herkesin çalıştığı konu üzerinde olsun olmasın mutlaka bir elinin uçağın kaportasına, lövyesine, radyosuna değmesi şart.

Planörcülüğün bir pilot adayına kattığı en önemli özellik eğer o güne kadar edinmemişse veya hali hazırda var ise gelişmesine yardımcı olduğu "MUHAKEME" yeteneğidir.

Planör, motorsuz olduğu için her bir kumandanın hem "hissedilerek" hemde "hesap" edilerek verilmesi şarttır. Bunun ortalamasında "sebep-sonuç/etki-tepki" bileşkesi olan muhameke etmektir. Süzülme, irtifa kaybı oranı, iniş anında mesafeye oranla verilecek kumanda miktarının anlık olarak değiştirilerek hedef iniş noktasına varacak şekilde ayarlanması ve bunu motorsuz bir araçta yapmak.

Gimli Planörü, diğer adıyla Air Canada 143 (Boeing 767-200)'ün pilotu Robert Bob Pearson (Toronto Havalimanına kendisinin adı verilmiştir), iki motoruda duran bu uçağı "planörcülük" tecrübesinden faydalanarak, eskiden hatırladığı ama karting pisti olarak kullanılan eski bir meydana indirmiş ve kimsenin burnunun bile kanamadığı kazadan sonra uçak tamir edilip yeniden uçuştur.

Can EREL: Sevgili Hakan, paylaşımlarımı yaparken düşündüğüm geri beslemeleri alabildiklerimin önde gelenlerinden olduğun sır değil.

Düşüncelerini paylaşarak ona yönelik eleştiri ve yorumlarla geliştirip ve daha iyiye güzele ulaşmanın bugün tercih edilen bir yaklaşım olmadığı da sır değil!

Ne mutlu ki, paylaşımlarıma sizler gibi değerli arkadaşlarım fark yaratan yaklaşımları ile havacılık açısından önemli gördüğüm bazı eksikliklerimizin giderilmesine ve bazı gelişmelerin önerilmesine katkıda bulunarak düşüncenin zenginleştirilmesini sağlıyor.

Sağ olun!

Var olun!

...ama hep olun, dilerim.

Gökhan KESKİN: Değerli Can Hocam, Çalışmalarınıza minnettarım. Müsaadenizle bende birkaç şey eklemek istiyorum:

Benim babam eski bir planör uçuş okulu müdürü, kendisi 2006-2007 yılları arasında müdürlük yaptı. Ne kadar gurur duysam azdır, o ensesi kalın genel müdür paşaların istediklerini yapmadığı için emekli oldu. Onun sayesinde ben THK İnönü Kampında büyüdüm, orada emeklemeyi, yürümeyi, yüzmeyi, uçmayı öğrendim. Ehliyetim yokken planör pilot lisansım vardı. Şimdi düşünüyorum bu avantaj mı dezavantaj mı diye, karar veremiyorum. Ben THK'nın en iyi zamanlarını gördüm, yaşam yetmese bile duydum. İlk hava oyunlarında 100'e yakın yarışma planörü uçu orada. Aynı termikte bir planörün iniş takımının diğer planöre mi değmesi mi, planörlerin 2/3'nün tarlaya inmesi sonucu yarışma gününün iptalleri mi? Neler duyduk, neler öğrendik. Türkiye şampiyonaları yapıldı, 2010 senesine kadar. Planörler mesafe uçuyordu, tarlaya inenler tarla uygunsu uçak ile tarladan kaldırılıp getiriliyordu, tarlanın uzunluğu ise adimla sayılıyormuş.

Şimdi şu yazdıklarım yapılsa ne olur? SHGM ne sorar? Benim düşüncem, giyotin mi - organ mı?

Maalesef benim görüşüme Türkiye'de planörcülüğün son demleri 2011 yılında benim hocam olan ve beni çok iyi yetiştiren Metin Hoca ve Devrem Semih Hocanın kaybıyla sonuçlanan kaza ile bitti, bir çok kişi için İnönü'de bitti. İnönü'de benim büyüdüğüm lojmanlar boş, personel servise biniyor. İçinde insan, aile yaşamayan yer nasıl atıl durumda kalmayabilir?

THK ilk kurulduğu zaman ürettiği planörler ile kırılan dünya rekorları (tek seferde en uzun süre havada kalma rekoru, a,b,c tepelerine yakın meşalelerin verdiği ışıkla ile gece geçirilmiş havada) ile gündemdeyken, 2016 yılında bu ülkede planör uçmadı. Avrupa ile kıyaslandığında ise Almanya gelir akıllar. Geçen gün gördüm bu pandemi zamanında 1000'e yakın planör havadaydı. Toplam planör sayısı 8000-10000 civarında. Yani buradan çıkın!

Tabii ki!

planörcülük kültürüdür, bir çok pilot yetişti havayollarına daha önceden planör ile uçmuş. Son zamanlara kimse bir planör almadı yazlık almak yerine. Son zamanlarda ilk hususi planör TC-POM geldi, umarım daha aktif uçulur. Ayrıca bir kaç iyi planörcü profesyonel pilotta Almanya'da uçuyor planör ile, Türkiye'nin vergisi, shgm falan uğraşmaktansa gidip gelmek daha kolay gerçekten.

Son olarak planör sportif havacılıktır. Kişi kendinden mahsustur. Sporcular sınırları zorladıkları zaman gelişirler, benim düşüncem budur. Bu nedenle önce insanlar bu kültürü kazanıp özellikler zenginler spor araba yerine planör aldığıında, diğerleri birlik olup Avrupa gibi ortak planör aldıklarında, kurallar ve planör harici masrafların iyi niyetle düzenlendiği taktirde planörcülük eski günlerine dönebilir. Yoksa 50-100 saatlik motor bakımlarının planöre uygulandığı yerde, gelişim düşünülemez.

Bu nedenle ben bile İnönü'ye gittiğimde yabancı hissettiğim için, çarenin Avrupa'da olduğunu düşündüm. Şimdi müsadenizle, tramvay mesafesinde planör kulübüne gideceğim!

Saygılarımla.

Can EREL: Sevgili Göksel, merhaba. Bana en güzel armağanlardan birkaçını ardarda verdin bugün; Can-ı gönülden teşekkürler.

Senin biyomimetik ilişkili çalışma alanın ve faaliyetlerin dikkatimi çekmişti ilk. O adan itibaren senin akademik ve mesleki kariyerinde, kişiliğinde ve çalışmada sahip olduğun değerlerinde havacılık kültürünün etkisini hissettim; biraz daha yakından incelediğimde "...hala kalktığıında yatağını toplayan, kahvaltısını yapıp gününü planlayan, yürümeyi, yüzmeyi, araba sürmeyi ve uçmayı TürkKuşu'da öğrenen, hatta ilk aşkını TürkKuşu'nda yaşayan" Eskişehir'li bir genci, İnönü'lü sevgili Göksel'de o kültürün yıllardır geri istediğim TürkKuşu - İnönü Kampı, Eskişehir'i ve doğal limitleri zorlayan planörcülüğü kök aldığıından emin oldum!

Sonra...

10 yıldır yaptığının ötesinde, çok daha sistematik ve ayrıntılı araştırmaya dayalı gerekçeleri de kullanarak TürkKuşu'nu geri istediğim bu yılki eylemimin başladığı bu haftada harika müjdeni de aldım: "Eötvös Lorand Üniversitesi, Biyofizik Bölümünde, doktora konusu olarak kuşların termik uçuşunda kullandığı stratejileri ortaya çıkartıp, insansız bir planörün bu stratejiler ile termiklerden maksimum şekilde yararlanması için yapay zeka tasarımı ilgili projesi ile doktora bursu kazandım!"

Harikasın!

Kişisel kutlamamı, bir kez de bu paylaşımı okuyanların huzurunda yineleyerek yanaklarından öpüyor ve bitimsiz başarılar diliyorum sana, Göksel'im, TürkKuşu'm!

...ve ne mutlu seni dünyaya getirip yetiştiren ana-babaya, ne mutlu seni geliştiren TürkKuşu'na!

Bu sonuç da kanıtlamıştır ki çabam doğrudur; yıllardır,

...Göksel'ler sağ olsun!

...Göksel'ler var olsun!

...Göksel'ler hep olsun!

diye,

#TürkKuşumuİstiyorum

#TürkKuşumuGeriVer

Fatih DUYMUŞ: THK nin bu gün geldiği durumu, hayatın olagan akışı sanma saflığına düşmemeliyiz.

Bu planlı bir yürütme faaliyeti sonucudur. Yakın zaman sonra köy enstitüleri ardından yakılan ağıtlar gibi ağıtlar dinleriz, bir TÜRK HAVA KURUMU vardı diye.

İleri yaşta kurum bünyesi dışından yetiştirilen bildiğim kadarıyla ilk C Bröveli pilot ve pilot eğitmeni oldum.

Bu dönemde ultralıht pilot lisansımı aldım ve 2001 yılında ultralıht uçağımıda aldım.

1996 yılından buyana havacılık faaliyetlerimi sürdürdüm. 1997 ilk dünya hava oyunları olimpiyatı inönü ayağına sponsor olma şerefi de dahil pek çok mutlu anım oldu.

100 lerce genç kardeşimin ilk uçuşuna, ilk yalnız ına, pek çok gençin tekamül tamamlamasına ve çoğunun eğitmen oluşuna tanık oldum.

Çok şanslı ve mutluyum ki Atam ın büyük vizyonunu gencecik insanlar da ne kadar muhteşem bir gelişim ve dönüşüm sağladığına kendim de dahil şahit oldum.

Maalesef gaflet dalalet ve ihanet, tam da ATAM ın uyardığı gibi. Hepsini bu kurumda gördüm.

Ne yazık ki iyi insanların çabaları, fedakar çalışmaları, gayretleri ihanet içinde olanların hain emellerini engelleyemedi. Tıpkı sizin İZ BIRAKANLAR da çok iyi anlattığınız gibi...

Uyanma zamanı çoktan geçti gitti, ama umut her zaman var olacak.

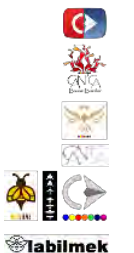
Can EREL: Ne de güzel anlatmışsın sevgili Fatih; emeklerine sağlık...

Umutumuz tükenmemeli, azim ve enerjimizle çabalalmalıyız..!

THK Türk Milletine ait bir değer, TürkKuşu Ata yadigarı; talep etmeliyiz...

#TürkKuşumuİstiyorum

#TürkKuşumuGeriVer

5 Temmuz 2020

Can EREL: Bu yazıda öncelikle, askeri organizasyona benzetilmiş kamp organizasyonunda bürokratik yalınlığına ve basit işlevselliğe dikkat çeker. Eğitimin her bir aşamasında öğrencilerin kişisel bilgilerinin ve eğitimde gösterdikleri başarının yakından ve ayrıntılı olarak kaydedildiğini, izlendiğini belirtiyor.

Diğer ülkelerde ayrıştırmış "Paraşütçülük ve Plâncörcülük" ile "Turizm Pilotluğu" süreçlerinin, Türk Hava Kurumunun gelecekte savunma alanında ihtiyaç olabilecek pilot gücünün oluşturulmasına bir alt yapı olarak hazırlanması öngörüsü ve Türk ırkının zekâ ve kabiliyeti dikkate alınarak birleştirildiği belirtilerek böylelikle teorik dersler ve sonrasında A, B, C bröve hakkı kazanan öğrencilere Motörlü Tayyare Mektebine katılma hakkı verilerek burada turizm pilotluğu diploması alabilmesine olanak sağlandığına dikkat çekiliyor.

Disiplini olan bir yaşam biçimi olan havacılık herkese nasip olabilsin diye...

#TürkKuşumuİstiyorum

#TürkKuşumuGeriver

6 Temmuz 2020

Can EREL: Yelken uçuşlarının yapıldığı tepeye yapılan ziyaret sırasında görülen zemin yapısı ve toprak kalitesinin de etkisi ile bölgenin egemenliğin kazanılması sürecindeki yeri, toprağının verimliliği ve yer altı (maden) zenginlikleri ile havacılığın bu konularla ilgisine yer verilen yedinci yazının başlığı "İnönü'nün taşı toprağı"...

Tespit edilen doğal ve tarihi değerlerin heyecanı ile öneriler sıralanıyor:

- Bütün memleket gençliğine, İnönü'nün bugünkü hür ve müstakil Türkiye'yi yaratan tarih ile, bu istikbal ve saadeti edebileştirmek için bugün onun yamaçlarında başlamış olan, kanatlanmak davasını İnönü'nün taşı ve toprağı ile anlatınız.
- Bütün mekteplerde, bütün spor kulüplerinde, bütün gençlik teşekküllerinde, bütün halkevlerinde birer "İnönü Havacılık Haftası" yapılınsın. Bu haftalar İnönü Harplerinin olduğu tarihlere rastlasın, bu topraklara tabiatın verdiği bir hususiyetin de kanatlı nesli yaratmak olduğu anlatılınsın.

Bütün memleket gençliğine kanatlanmak davasını anlatmak için....

#TürkKuşumuİstiyorum!

#TürkKuşumuGeriver!

Bu topraklara tabiatın verdiği bir hususiyetin de kanatlı nesli yaratmak olduğu anlatılabilirsin diye...

#TürkKuşumuİstiyorum!

#TürkKuşumuGeriver!

Can EREL: Ne diyor yazar...?

"...İnönü'nün bir parça taşı ve bir parça toprağı kadar bu büyük davayı anlatacak vasıta var mıdır? İnönü kelimesinin bütün manası ile Türk istiklâlinin sembolüdür. Bir istiklâl şart olduğu için kanatlı nesli anlatmak vazifesi onun taşına toprağına düşüyor. Tabiat bile bunu düşünmüş, onun yalçın kayalarının dibine sihirli bir rüzgâr hediye etmiştir. Yürüyen insanı bile kanatlandırmak isteyen bir rüzgâr..."

Yalçın kayalarının dibine sihirli bir rüzgâr hediye eden tabiatın bu düşüncesine saygı için...

#TürkKuşumuİstiyorum!

#TürkKuşumuGeriver!

7 Temmuz 2020

Can EREL: TürkKuşu İnönü Eğitim Merkezi ve bu merkez nedeni ile İnönü bölgesinde yaşam alanlarının dayandığı özgörü ve kampın gelişimine dikkat çekilen sekizinci yazının başlığı "İnönüde büyük Hava Şehri kuruluyor"; bu merkezin binlerle ifade edilen öğrenciyi dikkate alarak yapıldığı belirtiliyor...

Kampa, doğudan girilince tamirhane, depo, yemekhane, dershane, kız öğrenci koğuşu, bürolar, erkek öğrenci koğuşu şeklinde dizilen altı binanın bazılarının 90 m. üzerinde boya sahip olarak yapılmakta olduğu, "tabiatın enerjisi olan fasılasız rüzgâra insan gücünün en haşmetli enerjisi olan uçma ve fennin enerjisi olan elektrik..." de eklendikten sonra, bir sonraki yıl için planlanan hangarlar - tamir atelyesi, plânör inşaa atelyelerinin tamamlanması sonrası Eskişehir'deki havaçılık tesisleri ile birleşince İnönü'nün bir hava şehri olacağı müjdesi veriliyor.

İnönündeki binaları kuran tecrübeli mühendis, yaptığı işin büyüklüğünü kavramıştır: bir tek taşın eğri veya yersiz konmasına gönlü razı değil: "- Başka işe benzer mi hiç? Memleket benim torunlarımı bile affetmez." diyor.

Tek taşın eğri veya yersiz konmasına gönlü razı olmayan o tecrübeli mühendisin ruhu, o küçük yanlış bile affetmeyecek torunlar için...

#TürkKuşumuİstiyorum!
#TürkKuşumuGerİVer!

Can EREL: İnönü Kampı 1936 yazında başlar; ilk yıl 80 öğrenci gelir. Söyleşinin yapıldığı 1937 yılında 150 öğrenci olur. Sonraki seneye düşünülenin 250-300 öğrenci olduğu belirtilse de binli öğrenci sayılarının hedeflendiğine vurgu yapılmaktadır.

Eskişehir tayyare mektebi ve oradaki havaçılık altyapısı ve İnönü'de kurulmakta olan alt yapının birbirine komşuluğu dikkate alınarak memleketin tam ortasında birbirine yakın iki yerde Türk havaçılığını iki merkezinin elele vermeleri ile yapılacak işbirliği sonucu oluşacak, "tabiatın enerjisi olan fasılasız rüzgâra, insan gücünün en haşmetli enerjisi olan uçmaya ve fennin enerjisi olan elektrige..." dayalı oluşacak hava şehrinin sinerjiğine dikkat çekiliyor.

Tabiat, insan ve fennin enerjilerinin birleşimi ile oluşan sinerjik havaçılığı geliştirebilir diye...

#TürkKuşumuİstiyorum!
#TürkKuşumuGerİVer!

Can EREL: İnönü Kampındaki havaçılık iş alanları yanında alt yapı işlerinin İnönü için yeni birer iş kolu ve kazanç kapıları oluşturduğu, bu gelişmelerin (otelcilik gibi) türev iş kollarını da doğurmakta olduğunun altı çizilip, "Işıklı Türkiye, bizim için ne büyük ideal olduğunu ve bize neler kazandıracaklarını İnönü aydınlandıktan sonra daha iyi anlayacağız."

dedirten o aydınlık için...
#TürkKuşumuİstiyorum!
#TürkKuşumuGerİVer!

Can EREL: "Bir milletin bütün ferdleri tarafından benimsenen bir davanın muvaffak olmamasına imkan var mıdır?" diye sözün özünü söyleyenin ruhu incinmesin diye...

#TürkKuşumuİstiyorum!
#TürkKuşumuGerİVer!

8 Temmuz 2020

Can EREL: Efsane hocam Zafer Orbay'ı çalıştığım işyerine davet ettiğimde, 12 Mayıs 2010 günü yaptığımız görüşemede almıştım ilk notumu; özetle,

"...

Ağabeyim ve Emrullah Ali Yıldız daha sonra THK İnönü Tesisleri'nde başöğretmen oldular. Ağabeyim 1937 yılı yazında THK İnönü Tesisleri'ndeki plânör kampına beni de götürüp öğrenci postalarından birine kattı.

"...

İnönü B tepesi uçuşlarımız sırasında bir gazete muhabirinin İnönü Kampı hakkında yazdıkları benimle yaptığı söyleşi havaçılık faaliyetlerimin akışını değiştirdi..."

Sonraki söyleşilerimizde de anılıp fotoğrafı paylaşılınca kitabım ilgili bölümde de yer verdim; gençliğin havaçılığa yönelik şekline ve içeriğine etkisinin olacağını düşündüğüm o söyleşiyi hep merak eder, fırsat buldukça araştırırdım. Bu yıl yaklaşan TürkKuşu kuruluş yıldönümünün öncesi şansımı bir kez daha denemek istedim. Tam da, bu efsane havaçılık örgütü kuruluşunun 85'inci yıldönümü, 3 Mayıs 2020 gününe nasipmiş; beklediğimden çok daha fazlası karşımdaydı... Her bir ayrıntısını o heyecanı liklerime kadar hissederek okudum ve paylaşılır hale getirdim.

İşte 12 Mayıs 2010 günü aldığım "...havaçılık faaliyetlerinin akışını değiştiren İnönü Kampı söyleşisi! Nerde?" notu 12 gün süreyle sunmaya çalıştığım paylaşımlarımın sebebi oldu!

İşte o söyleşinin olduğu gazete sayfasını bugün paylaşıyorum!

...bu söyleşiye "İnönüde atılan tohum bu sene yeşerecek" başlığını atan yazarın gelecekte bir ormana dönüşecek tohumu gördüğünü farketmiş olmasını dilerdim...

Örnek bir Cumhuriyet Çocuğu olan efsane hocam bugün 97 yaşında; hala yolumuza ışık tutuyor; ona sözüm kabul ettiğim bu çalışmayı tamamlamış olmakla kalmayıp bu sayede Türk'e 10 yıldır kaybettirilen bir değerini tam ve ayrıntılı anlamasını içeren çok değerli bir söyleşi serisine de ulaşmış düzenleyerek Türk milleti ile paylaşma onuruna eriştim!

Vefa, Her Zaman / Semper Fidelis!

Ne mutlu havacıya'

Ne mutlu Türk'üm diyene!

...nidalarını özgürce ve daha gür haykıtabilmek için...

#TürkKuşumuİstiyorum
#TürkKuşumuGerİVer

Can EREL: TürkKuşu İnönü Eğitim Merkezi'nde geçirdiği zaman içinde havaçılık öğrencileri ve eğitimini yakından gören Kutay, kampın en küçüğü olan 14 yaşındaki Zafer ile söyleşisini "İnönüde atılan tohum bu sene yeşerecek" başlığı ile yayınladı...

Bir sonraki cevaplarda görülen, 1937 yılının TürkKuşu kapmpındaki 14 yapındaki çocuğunun cevaplarını günümüz çocukları da cevap verebilsin diye,
#TürkKuşumuİstiyorum
#TürkKuşumuGerİVer

"Küçük Zafer de bana bir soru sordu: "- Acaba tayyare fabrikamız ne zaman kurulacak? Biliyor musunuz?"

"-Tayyare fabrikamız varya .•

"- Hayır, öyle değil...her şeyi, motörünü bile kendimiz yapacağız tayyare fabrikamız.. Hiç tasalanma küçük Zafer... Sen liseyi ve tayyare mühendis mektebini bitirinceye kadar o çoktan kurulmuş olacak."

Her şeyi, motörünü bile kendimiz yapacağımız tayyare kendi fabrikalarımız olabilsin diye,
#TürkKuşumuİstiyorum
#TürkKuşumuGerİVer

Kampta, en küçük öğrenci olan Zafer Orbay'dan "Ben, tayyare mübendisi olmak istiyorum. insan nasıl ki suyu bilmeden su mühendisi, evi bilmeden inşaat mühendisi olamazsa tayyareyi blmeden de tayyare mühendis olamaz." değerlendirmesini duyan gazeteci Kutay, havacılık sevgisini genç nesil arasında ahlâk haline getirecek olanın öğretmenler olduğuna inançla, "Türkiye'de havacılık sevgisinin tohumları atılmıştır. Bu tohumlar bütün memlekette hepsi birden yeşerecektir. Onu besleyecek, büyütecek olan teşkilatın bütün memlekete şamil olması lazımdır." değerlendirmesini yapar!

O tohumlar gürbüz yeçerebilsin orman haline gelebilsinler diye,

#TürkKuşumuİstiyorum

#TürkKuşumuGerİVer

Hakan GÜVEN: "Ben, tayyare mübendisi olmak istiyorum. insan nasıl ki suyu bilmeden su mühendisi, evi bilmeden inşaat mühendisi olamazsa tayyareyi blmeden de tayyare mühendis olamaz."

Aklın yolu bir... Üstelik bunu 16 yaşındayken söylebilen birisi için....

Can EREL: Sevgili Hakan, 16 değil; 14 yaşında söylenen bir söz; o 16 hikayesi de ayrı ve özel... Gün gelir onu da yazarım..

9 Temmuz 2020

Can EREL: Yerden plânörün havalanması hazırlığı ve uçuş sürecini, iniş sonrasında uçuş değerlendirmesi aşamalarının ayrıntıları ile anlatıldığı bu söyleşiye yaşayanların heyecanı da katılarak zenginleştirmiştir.

TürkKuşu İnönü Eğitim Merkezi'nde geçirdiği zaman içinde incelediği her alan ve konudaki basit ama etkili kolaylaştırılmaları "Kolomb'un Yumurtası (Egg of Columbus)" ile benzeştirilip buradaki gençliğin parlak zekâsına işaret eder...

Zeki ve heyecan dolu Türk genci için...

#TürkKuşumuİstiyorum

#TürkKuşumuGerİVer

Can EREL: Yerden plânörün havalanması hazırlığı ve uçuş sürecini, iniş sonrasında uçuş değerlendirmesi aşamalarının ayrıntıları ile anlatıldığı söyleşiye, yaşayanların heyecanı da katan Kutay, havaya sıçrama ve yarım kilometrelik uçuşu tamamlayanın kendisinde motorlu tayyare ile yüz kilometre uçmak istidat ve kudretini kendinde görebilmesini hoş karşılanabileceğini belirtir...

O istidat ve kudrete sahip bir gençlik oluşturmak için...

#TürkKuşumuİstiyorum

#TürkKuşumuGerİVer

Can EREL: İnönü Kampı'nın, tek başına, gaye haline gelen bir arzunun gerçekleşmesi için bütün zorlukları yenen bir eser olarak gidilip görülebilmesi için...

#TürkKuşumuİstiyorum

#TürkKuşumuGerİVer

Can EREL: Ben 12 gündür, her gün ayrı bir bölümünü,

#TürkKuşumuİstiyorum

#TürkKuşumuGerİVer

etiketleri ile paylaştığım bu araştırmalarımı ve değerlendirmelerimi dayanak yaparak "TürkKuşu'mu Geri İstiyorum" talebimi,

thk@thk.org.tr

disiliskiler@thk.org.tr

basinyayin@thk.org.tr

egitim@thk.org.tr

e-posta adresleri üzerinden Türk Hava Kurumu'nun saygıdeğer ilgili yöneticilerine de ilettim.

Dilerim dikkate alınır ve gereği yapılır!

Ayrıca, bu ayrıntıları toparlayarak derleyeceğim,

* Makalemi #TürkKuşumuGerİstiyorum etiketi ile,

* Web sayfamı "Geri İstenen TürkKuşu" başlığı ile www.canerel.com.tr web siteme açarak, (10 yıldır TürkKuşu adı, varlıkları ve değerleri yok edilmiş olsa da)

TürkKuşu İnönü Kampı'nın 85'inci kuruluş yıldönümünde yayınlayarak o Ata yadigarının gerçek sahibi yüce Türk milletine, gençliğe sunacağım; anlamlı bir söyleşi de ilave edeceğim...

...ki kayıtlarda yerini alsın bu talep ve umarım en kısa zamanda TürkKuşu, adı, tüm varlık ve değerleri ile gerçek sahibinin hizmetine yeniden geri verilsin!

Hakan GÜVEN: Cemal Kutay'ı yeni nesil bilmez, bizde (benim yaşlardakiler) bilen son nesil muhtemelen. Belli bir dönemden gelmiş olması ve gazeteciliği hasebiyle yazılı tarih kayıtlarını özenle tutması çok mühimdir. Nadir rastlanan "muteber" kabul edilebilecek kişilerdendir. Allah gani gani rahmet eyesin.

Makus talih, havacılık ile bu kadar değerli bir güncelyi hazırlayan, Cemal Kutay, 40'ye de havacılık endüstrisinin önünde bir engel inşaa ettiği iddia edilen Ahmet Emin Yalın ile

Tabilmek

çalışmıştır. Tam bir ironi. Bu konu başka bir yerde devam etmeli bu yüzden çok derinine girmiyorum.

Planörün nasıl start aldığı artık anlıyor gibiyim. Keşke lastiğin gerilmiş halini gösteren bir resimde olsaydı bir arşivde.

Gelin, Türkkuşu Başöğretmenin 1938 sözünü dinleyelim!

...lütfen!

